

till g a h c är av tyskt ursprung. Den »rytmiska» formen, t. ex. R., finnes redan hos Hassler (1564—1612), den utjämnade (se KI) är däremot från Danmark (Mougens Pedersøn, Pratum spirituale 1620). Hæffners avfattning g h c (forts. a g) påträffas redan hos Breitendich 1764 (Danmark). Andra perioden (= period 7) är i melodiskt avseende trogen originalet. Penultiman fiss i period 3 finnes först hos Osiander 1586, men redan på 1540-talet utsättes företecken över notsystemet, t. ex. Agricola. Förkortningen av perioden till c e g (R. c e f g) fiss (Ridd. och KI f) g är speciellt svensk (KI, R., Ridd. och G. K.).¹ Begynnelse-tonen c i period 4 har bortfallit i Ridd. H., som är begynnelseton i period 5, saknas i M. R., Ridd. och G. K. Företeelsen är svensk. Redan år 1569 (Hans Thomissøn) är penultiman g i period 6 utbytt mot f (M. och H.). Kadensslutet a g f f e i övriga sångböcker finnes hos Hassler.

Så ansluter sig den svenska meloditraktionen i våra dagar trots skiftande öden ganska väl till originalet. En jämförelse med Tysklands och i synnerhet Danmarks avfattningar i närvarande tid utfaller ingalunda till vår nackdel. Men i sista hand beror icke koralens värde av om Luther skrivit den eller ej, om varianterna komma från Tyskland eller Danmark, utan på dess förmåga att uppbära texten vid församlingssång. En svensk koralboksupplaga från 1898 slutar sin Lutherbiografi med följande ord: »Visst är emellertid att koralen snart blev allmänt känd och flög som en segerhärold ut bland protestantismens anhängare samt ännu i dag utgör en av den evangeliska kyrkans dyrbaraste klenoder.»

Inga Johnsson.

¹ Se Bergh, R.: Musikens historia intill Beethoven. Stockholm 1926. Sid. 53.
Jmfr Gurlitt, W.: Johannes Walter und die Musik der Reformationszeit. Luther-jahrbuch XV. München 1933. Sid. 51. Luther-Codex 1545.

² Se Moberg: Sid. 212.

² Se Moberg. Sid. 428.

¹ Burger skriver (sid. 158), att periodbörjan c c g finnes hos König 1738, »woraus wir schliessen können, dass sie nicht zuerst bei König auftritt, sondern in 17. Jahrh. in Deutschland gebräuchlich war, und von da nach Schweden kam.» — En sättning av S. Scheidt 1650 är emellertid ännu trogen originalet, under det att varianten finnes redan 1640 i K. I. i Sverige. Pratum Spirituale 1620 börjar c c e g.

På koraldagar i Helsingfors.

I Förbundet för svenskt församlingsarbete i Finland äga finlands-svenskarna sin motsvarighet till vår Diakonistyrelse. Men också det frivilliga kyrkomusikaliska arbetet är inorganiserat i detta Förbundet. För arbetets bedrivande har inom Förbundet tillsatts ett »Finlands svenska kyrkosångsutskott» som tar initiativ till kurser och högtider.

Genom detta kyrkosångsutskott hade de första koraldagarna anordnats i Helsingfors 8—10 oktober i år. Dagarna hade vunnit en god anslutning. Icke mindre än ett 70-tal deltagare voro upptagna på medlemsförteckningen och ett 40-tal församlingar voro representerade. Då man be-

sinnar huru pass få de svenska församlingarna äro så måste detta be-tecknas som en god start.

Koraldagarna voro förlagda till Tölö församlingshus — ett nybyggt vackert kapell inom en ung stadsdel. I detta kapell göra prästerna i södra svenska församlingen tjänst, bland dem doktor G. Moliis-Mellberg, väl-bekant från flera Sverigebesök i kyrkomusikaliska ärenden. Här gör ock direktör Gustaf Pettersson tjänst vid orgeln och med sin kör i de svenska gudstjänsterna. Jämte de nu nämnda hade dir. mus. John Sundberg, också väl känd i Sverige, huvudparten av ansvaret för koraldagarnas anord-nande. De kunna taga till sig berömmet för deras gedigna utformande och goda genomförande.

En väsentlig del av koraldagarna utgjordes av föredragen. I dessa kommo de nu i Finland aktuella spörsmålen fram. Doktor Moliis-Mellberg belyste frågan om Psalmboksrevisionen och dess samband med spörsmålet om andlig sång och psalm. Dir. mus. John Sundberg diskuterade mångsidigt och sakkunnigt ämnet: Koralboksrevisionen. I pastor Ola Cleves före-drag förhandlades den alltid lika aktuella och för präst, kyrkomusiker och församling alltid lika ömtåliga och viktiga frågan om Psalmvalet vid gudstjänsterna. Därtill kommo ett par föredrag av undertecknad om den gregorianska sångens historia och om dess svenska tradition. I anknyt-ning härtill övades tidebönssång och luthersk koral. Av tideböerna in-övades en matutin och ett completorium. Därutöver lästes vid tvenne till-fällen en tidebön.

Ett särskilt starkt intryck meddelades åt deltagarna från den Schütz-konsert som anordnades i Storkyrkan av Gamla kyrkans och Tölö-kyrko-körer med Gustaf Pettersson som dirigent och John Sundberg vid orgeln. Här gavs ett utomordentligt prov på förnäm och förfinad körkultur och på ett djupgående inträngande i Schütz tonskapelser.

Ett kapitel för sig vore orgelmusiken värd. Även om undertecknad måste inskränka sig till att tala om de orgelkompositioner som utfördes i Tölö — då jag blev hindrad att höra Elis Mårtenssons orgelstund i den nya Mikael Agricola-kyrkan. De orgelkoraler som introducerade koralerna vid gudstjänster och föredrag voro väl valda och gav en god bild av den klassiska orgelstilens mästare. Även om Tölö kyrkoorgel icke kan anses vara ett fullt lämpligt instrument för dessa kompositioner gavs här till-fälle att höra några av Finlands svenska organister återge dem på ett föredömligt sätt.

Den lutherska koralsången utfördes genomgående utan orgelledsag-ning. Till fördel för sången. En liten andaktsstund var anordnad i Karuna kyrka på Fölison (en motsvarighet till Skansens Seglorakyrka). På dess gamla orgel visste John Sundberg att låta ett par orgelkoraler av Pachelbel komma till sin fulla rätt.

För den rikssvenske gästen var det en stor glädje att få lära känna det trogna och nitiska arbete som utföres av Finlands svenska kyrkosångs-utskott. Med stor hjärtlighet blev han allestädes mottagen. Det vore för-visso av största betydelse att förbindelserna mellan Finlands och våra kyrkomusikaliska strävanden knötos allt fastare till ömsesidig båtnad.

Arthur Adell.